

МОДУЛ М2 – Историја и теорија архитектуре, 3 ЕСПБ
2. семестар дипломских академских студија, шк. 2013/14. год.

УПУТСТВО

Садржај наставе

Настава је организована као низ предавања групе предавача са циљем да се студентима омогући шири увид у кључна питања у области историје и теорије архитектуре. Заједнички фокус наставе је на архитектури, а специфична проблематика се сагледава из више области, односа архитектуре и студија културе и уметности, естетских теорија, историјског контекста, заштите градитељског наслеђа и савремене изградње у заштићеним просторима. Провера знања се одвија кроз писане радове и испит.

Термински план наставе

Обавезни предмет одржава се једном недељно два часа.

Настава траје 14 радних недеља у школи и 3 радна дана код куће рачунајући и испит.

3 радна дана предвиђене су за рад код куће и испит (24 сата).

Студијска правила

Предмет води један наставник са једним сарадником, а у њему учествују три наставника и два сарадника, по тематским блоковима.

План рада на предмету одређује наставник.

Најмање 30п, а највише 70п предвиђено је за оцењивање током 14 радних недеља у школи.

Начин и критеријуме оцењивања утврђује појединачно сваки наставник.

*на основу Службеног билтена 71/06 Архитектонског факултета: Студијски програми основних академских студија и дипломских академских студија архитектуре од 31. 05. 2006. и Службеног билтена 72/06 Архитектонског факултета: Статут од 09. 10. 2006.

Назив предмета: МОДУЛ М2 – Опште наставне области – Уметност Историја и теорија архитектуре
Година студија: 2. семестар дипломских академских студија - мастер, шк. 2013/14. год.
Број кредита: 3 ЕСПБ
Термини одржавања наставе: Четвртак од 12.15 до 14 сати у амфитеатру АФ
Термин одржавања испита: Према распореду за пролећни семестар шк. 2013/14. год.
Термини одржавања колоквијума: 9. и 15. недеља наставе

Назив предмета: Историја и теорија архитектуре
Руководилац предмета: др Мирјана Ротер-Благојевић, ванредни професор
Учесници у настави: др Мирјана Ротер Благојевић, ванредни професор др Александар Игњатовић, ванредни професор др Гордана Милошевић Јевтић, доцент
Сарадници у настави: др Рената Јадрешин Милић, асистент др Ирена Кулетин Ђулафић, асистент мр Марко Николић, асистент
Број кабинета: 231, 232 и 233
Време за консултације са студенатима (једном недељно један сат): Консултације са наставницима према терминима објављеним на вратима кабинета.
Телефони: +381 11 3218 731 / 3218 732 / 3218 733

Циљеви и приступ настави: СТИЦАЊЕ САЗНАЊА ИЗ ИСТОРИЈСКИХ И ТЕОРИЈСКИХ ОБЛАСТИ ЗНАЧАЈНИХ ЗА БУДУЋЕ АРХИТЕКТЕ - као што су теоријски дискурс историје архитектуре; студије културе; историјски контекст савремене архитектуре; историјски, традиционални и модерни аспекти архитектуре новијег доба у Србији; као и савремени принципи и концепти очувања и презентације културног и градитељског наслеђа - што треба да допринесе продубљивању њихових знања из уже научне области историја, теорија и естетика архитектуре и визуелних уметности и обнова градитељског наслеђа, те развијању њихових креативних способности и компетентности за теоријско изучавање и критичко процењивање архитектонског старалаштва у прошлости и савременом добу.
Општи критеријуми: ОК2. Адекватно знање историје и теорије и сродних уметности, технологија и друштвених наука. 1. Културној, друштвеној и интелектуалној историји, теорији и технологијама које су од значаја за пројектовање објеката. 2. Утицају историје и теорије на просторне, друштвене и технолошке аспекте архитектуре. 3. Примени одговарајућих теоријских концепата на пројектовање у студију, показујући промишљени и критички приступ.
Садржај наставе: Настава је организована кроз предавања групе предавача у посебним тематским областима са заједничким фокусом ка историјским и савременим аспектима теорије архитектуре: - теоријски дискурс историје архитектуре - архитектура и студије културе и уметности - естетика и симболика у архитектури - историјски и савремени концепти у новијој архитектури Србије

- савремени принципи и концепти очувања културног и градитељског наслеђа

Метод извођења наставе:

Предавања групе предавача *ex-cathedra*, индивидуалне консултације наставника и сарадника са студентима, израда колоквијума (малих писаних радова) и завршног писменог испита.

нед.	Наслови тематских јединица
01	Уводне информације о предмету Основни приступи историји и теорији архитектуре
02	Архитектура као текст културе – семиотичке интерпретације архитектуре
03	Архитектура, култура и политика
04	Архитектура и конструкција идентитета
05	Трајно и пролазно у архитектури – појам тумачења времена у културно-цивилизацијским слојевима
06	"Миграције" идеја и физичке структуре кроз различите степене трансформације – континуитет и дисконтинуитет
07	Примена теоријских ставова у реконструкцији античке архитектуре
08	Естетичка и симболичка значења у архитектури
09	Теорија архитектуре и савремено архитектонско пројектовање 1. колоквијум (предаја писаног рада)
10	Стилске трансформације и обликовање јавних грађевина у Србији током 19. и почетком 20. века
11	Трансформација обликовања сакралних грађевина у Србији током 19. и почетком 20. века
12	Трансформација традиционалног концепта становања у савремени у Србији током 19. и почетком 20. века
13	Теоријске основе, принципи и постулати савремене доктрине очувања и презентације културног наслеђа
14	Тумачење концепта очувања аутентичности и интегритета културног наслеђа у процесу заштите и презентације
15	2. колоквијум (предаја писаног рада)

Обавезна литература:

- Припремљени избор текстова доступан на студентском порталу АФ у пдф формату:

1. Изабрани текстови за први колоквијум:

- Еко, У., *Култура, информација, комуникација*, (Београд: 1973), стр. 21 – 52; стр. 60 – 65.
- Јохансен, Ј. Д., Ларсен, С. Е., *Увод у семиотику*, (Загреб: 2000), стр. 44 – 60; стр. 66 – 67; стр. 77 – 79.
- Кулетин Ђулафић, И., Првобитна колиба – мит и стварност, у: *Естетичка теорија архитектуре Марка-Антоана Ложијеа*, (Београд: Архитектонски факултет Универзитета у Београду, 2011), стр. 85 – 95.
- Кулетин Ђулафић, И., Универзални и индивидуални укус, у: *Естетичка теорија архитектуре Марка-Антоана Ложијеа*, (Београд: Архитектонски факултет Универзитета у Београду, 2011), стр. 97 – 101.
- Кулетин Ђулафић, И., Истинитост, једноставност и природност, у: *Естетичка теорија архитектуре Марка-Антоана Ложијеа*, (Београд: Архитектонски факултет Универзитета у Београду, 2011), стр. 105 - 121.
- Куртовић Фолић, Н., Образовање и стваралачке могућности градитеља у касноримском и рановизантијском периоду, у: *Ниш и Византија IV*, стр. 67 - 80.
- Tourptsoglou Stephanidou, V., The Roman – Byzantine Building Regulations, у: *Saopštenja*, br. XXX-XXXI (1998-1999), str. 37 - 70.
- Hakim, S. B. Julian of Ascalon's Treatise of Construction and Design Rules from Sixth-Century Palestine, у: *Journal of the Society of Architectural Historians*, vol. 60 (March, 2001), str. 4 - 25.
- Чанак Медидић, М., Теоријска спрема и степен образовања средњовековних градитеља, у: *Зборник заштите споменика културе*, књ. XVIII (1967), стр. 5 – 25.

2. Изабрани текстови за други колоквијум:

- Јокилето, Ј., Конзервација између праксе и теорије“, у: *Гласник ДКС*, бр. 27 (2003), стр. 9 – 14.
- Јокилето, Ј., Аспекти аутентичности“, у: *Гласник ДКС*, бр. 26 (2002), стр. 11 – 16.
- Кадијевић, А. *Један век тражења националног стила у српској архитектури (средина 19. - средина 20. века)*, (Београд: Грађевинска књига, 1997), стр. 219 - 227.
- Lefavre, L., Tzonis, A., *The Emergence of Modern Architecture – a documentary history from 1000 to 1810*, The Structure of Change, pp. 1 - 28.
- Маневић, З., Новија српска архитектура, у: *Српска архитектура 1900-1970*, каталог изложбе, (Београд: Музеј савремене уметности, 1972), стр. 7 – 38.
- Маневић, З., Српска архитектура XX века, у: *Архитектура XX вијека – умјетност на тлу Југославије*, (Београд: Просвета, 1986), стр. 19 – 31.
- Николић, М., Заштита нематеријалног културног наслеђа“, у: *Гласник ДКС*, бр. 33 (2009), стр. 27 – 30.
- Перовић, М., *Антологија теорија архитектуре XX века*, Ars Meccanica и нови светови архитектонских облика, стр. III - VII
- Ротер-Благојевић, М., Архитектура грађевина јавних намена изграђених у Београду од 1868. до 1900. године – први део, у: *Архитектура и урбанизам*, бр. 12/13, (2003), стр. 109 - 121.
- Ротер-Благојевић, М., Архитектура грађевина јавних намена изграђених у Београду од 1868. до 1900. године – други део, у: *Архитектура и урбанизам*, бр. 14/15, (2004), стр. 73 - 90.
- Ротер-Благојевић, М. *Стамбена архитектура Београда у 19. и почетком 20. века*, Порекло облика просторне организације и утицаји појединих типова становања из непосредног и ширег окружења на њих, (Београд: Архитектонски факултет и Орион-арт, 2006), стр. 154 - 187.
- Стовел, Х., Културни пејзажи: нови приступ очувању културног наслеђа“, у: *Гласник ДКС*, бр. 27 (2003) стр. 14 – 19.
- Thoenes, C., *Architectural Theory – from the Renaissance to the present*, Introduction, pp. 8 -19.
- Walter Kruff, H., *A history of Architectural Theory – from Vitruvius to the present*, Introduction: What is architectural theory?, pp. 13 - 19.
- Шкаламера, Ж. Обнова "српског стила" у архитектури, у: *Зборник за ликовне уметности Матице Српске*, књ. 5, (1969), стр. 191 - 236.

3. Изабрани текстови (допуна) за испит:

- Благојевић, Љ., Проблеми и питања заштите архитектуре модерног покрета у Београду: прилог новој политици заштите“, у: *Гласник ДКС*, бр. 27 (2003), стр. 35 – 41.
- Витрувије, *Десет књига о архитектури*, књ. V и књ. VI, (Београд: Грађевинска књига, 2003).
- Еко, У., *Отворено дјело – предговор*, (Сарајево: 1965), стр. 5 – 10; стр. 13 – 27.
- Јадрешин Милић, Р., Појам симетрије као универзалног принципа обликовања, у: *Архитектура и урбанизам*, бр. 22/23 (2008), стр. 85 - 97.
- Јовановић, М., Теофил Ханзен и ханзенатика и Ханзенови српски ученици, у: *Зборник за ликовне уметности Матице Српске*, бр. 21, Одељење за ликовне уметности Матице Српске, (1985), стр. 235 - 258.
- Kadijević, A., Mixture of styles and civilizations in the ecclesiastical architecture of Andreja Damjanov in Balkanic regions under Turkish rule, 4. Cilt – 4. Kisim Osmanli Tarihi – D, *XV Turk Tarih Kongresi*, (Ankara, 2010), str. 2125 - 2135.
- Куртовић Фолић, Н., Паладио – архитекта за сва времена (I), Паладио или свестраност ренесансног стваралаштва, у: *Изградња*, бр. 50 (1996), стр. 379 – 385.
- Куртовић Фолић, Н., Леонардо да Винчи о архитектури (1452 – 1519), у: *Изградња*, бр. 51 (1997), стр. 27 – 37.
- Куртовић Фолић, Н., Теоријски ставови и креативне способности архитеката италијанске ренесансе у XV веку, у: *Саопштења*, бр. XXXIV (2002), стр. 215 -238.
- Несторовић, Б., Развој архитектуре Београда, од кнеза Милоша до Првог светског рата (1815 – 1914), у: *Годишњак града Београда*, књ. I (1954), стр. 159 – 176.
- Nikolić, M., Visitors' centers at archeological sites in Serbia as an input for sustainable development of the country“, in: *Journal of APPLIED ENGINEERING SCIENCE*, No.1 (2011), vol.9, str. 253 - 258.
- Перовић, М. (ед.), Футуризам, у: *Историја модерне архитектуре: Кристализација модернизма – Авангардни покрети*, књ. 2Б, (Београд: Архитектонски факултет Универзитета у Београду, 2000), стр. 17 – 22.
- Перовић, М. (ед.), Манифест футуристичке архитектуре и његова генеза, у: *Историја модерне архитектуре: Кристализација модернизма – Авангардни покрети*, књ. 2Б, (Београд: Архитектонски факултет Универзитета у Београду, 2000), стр. 38 – 43.
- Перовић, М. (ед.), Манифест футуристичке архитектуре, у: *Историја модерне архитектуре: Кристализација модернизма – Авангардни покрети*, књ. 2Б, (Београд: Архитектонски факултет Универзитета у Београду, 2000), стр. 54 – 56.
- Перовић, М. (ед.), Футуризам и фашизам – Маринети и Мусолини, у: *Историја модерне архитектуре: Кристализација модернизма – Авангардни покрети*, књ. 2Б, (Београд: Архитектонски факултет

Универзитета у Београду, 2000), стр. 57 – 62.

- Препорука бр. R (91) 13 комитета министара државама чланицама о Заштити архитектонског наслеђа 20. вијека, у: *Европске конвенције и препоруке у области културног наслеђа*, (Котор: EXPEDITIO – центар за одрживи просторни развој, 2005), стр. 45 – 48.
- Ротер-Благојевић, М. *Стамбена архитектура Београда у 19. и почетком 20. века*, Однос према архитектури претходног периода и утицаји стилских кретања у тадашњој европској архитектури, (Београд: Архитектонски факултет и Орион-арт, 2006), стр. 359 -417.
- Фабер, А., Античка апсида и њезин континуитет у архитектури сакралних објеката, у: *ВМЗ, XXIV-XXV (1991-1992)*, стр. 151 - 162.
- Џенкс, Ч., *Нова парадигма у архитектури – Језик Постмодернизма*, (Београд: 2007), стр. 25 – 51.

Препоручена литература:

Целокупна литература је доступна у кабинетима 231, 232 и 233.

- Adams, N.; Nussdorfer, L., The Italian City, 1400 – 1600, In: *Italian Renaissance Architecture from Brunelleschi to Michelangelo* (ed. H. Millon), (Thames and Hudson, 1994), pp. 205 – 232.
- Витрувије, *Десет књига о архитектури*, (Београд: Грађевинска књига, 2000).
- Вученовић, С., *Урбана и архитектонска конзервација*, том 1, Свет-Европа, (Београд: Друштво конзерватора Србије, 2004).
- Гилберт Е. К.; Кун Х., *Историја естетике: ревидирана и проширена*, (Београд: Дерета, 2004).
- Игњатовић, А., *Архитектонски почеци Драгише Брашована*, (Београд: Задужбина Андрејевић, 2004).
- Игњатовић, А., *Југословенство у архитектури, 1904 – 1941*, (Београд: Грађевинска књига, 2007).
- Кадијевић, А., *Један век тражења националног стила у српској архитектури*, (Београд: Грађевинска књига, 1997).
- Костоф, С., *Архитекта професија кроз историју*, (Београд: Грађевинска књига, 2007).
- Krufft, H. W., *A History of Architectural Theory from Vitruvius to the Present*, (Zwemmer Princeton Architectural Press, 1994).
- Кулетин Ђулафић, И., *Естетичка теорија архитектуре Марка-Антоана Ложијеа*, (Београд: Архитектонски факултет, 2011).
- Несторовић, Б., *Архитектура Србије у XIX веку*, (Београд: Арт прес, 2008).
- Перовић, М. (ед.), *Историја модерне архитектуре: антологија текстова*, Књиге 1, 2/A, 2/B, 3 (Београд: Архитектонски факултет, 1997, 1999, 2000, 2005).
- Ротер-Благојевић, М., *Стамбена архитектура Београда у 19. и почетком 20. века*, (Београд: Архитектонски факултет и Орион Арт, 2006).
- Hays, Michael K. (ed), *Architecture Theory since 1968*, (Cambridge, Mass.: The MIT Press, 1998).
- Џенкс, Ч., *Нова парадигма у архитектури*, (Београд: Орион Арт, 2007).

Начин полагања испита:

Испит се полаже кроз израду **два колоквијума – писана рада (везана за једну од тема које су излагане на предавањима и обавезну литературу – максимално 1000 речи) и писмени испит** (писани рад везан за једну од наставних јединица излаганих на предавањима и обавезну литературу – студент на испиту бира једну од три понуђене теме).

Критеријуми оцењивања:

Обавезно је редовно похађање наставе – предавања. Рад студента се вреднује континуално током семестра кроз освојене поене на два колоквијума и завршном писменом испиту. Критеријуми за оцењивање писаних радова су: познавање и разумевање материје из обавезне литературе, способност синтезе и елаборације усвојене материје, јасноћа изражавања и способност доношења самосталних судова и закључака.

Оцењивање:

У структури укупне оцене студента на предмету, предиспитне обавезе учествују са 50 поена (по 25 поена на сваком колоквијуму), а завршни испит са 50 поена. Испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита студент може стећи највише 100 поена.

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	Поена
колоквијуми	2x25=50 поена	завршни испит	50 поена

Услови предаје после заказаног рока:

из статута АФ

Статутарне одговорности и права студената:

из статута АФ